

Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande regeringens proposition 2013/14:163 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Ramavtalet	4
Utvecklingen i Mongoliet	5
EU och Mongoliet	6
Sverige och Mongoliet	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan.

Riksdagen godkänner ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:163.

Stockholm den 29 april 2014

På utrikesutskottets vägnar

Sofia Arkelsten

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Arkelsten (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Désirée Liljevall (S), Ismail Kamil (FP) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2013/14:163 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan.

Genom ett beslut i Europeiska rådet i juli 2009 bemyndigades Europeiska kommissionen att inleda förhandlingar med Mongoliet om ett ramavtal om partnerskap och samarbete. Förhandlingarna inleddes samma månad och avslutades i oktober 2010. Avtalet paraferades i december 2010 och undertecknades i april 2013. Genom avtalet inrättas ett ramverk för de bilaterala förbindelserna mellan EU och Mongoliet, vilka sedan 1993 styrs av ett annat handels- och samarbetsavtal mellan parterna.

I april 2011 lämnade regeringen en faktapromemoria om ramavtalet (2010/11:FPM95).

Ramavtalet utgör ett s.k. blandat avtal, vilket innebär att både EU och dess medlemsstater är avtalsparter tillsammans med Mongoliet. Enligt artikel 63 i avtalet ska parterna ratificera avtalet i enlighet med respektive stats interna procedurer. Ramavtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på att parterna har slutfört sina ratificeringsprocedurer och underrättat varandra om detta.

Regeringen gör sammantaget den bedömningen när det gäller avtalet med Mongoliet att det bör anses vara av större vikt och att det därför enligt 10 kap. 3 § regeringsformen ska godkännas av riksdagen.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Ramavtalet

Ramavtalet är ett steg från EU:s sida i riktning mot ett stärkt politiskt och ekonomiskt engagemang i Östasien och avser främja ett breddat samarbete med Mongoliet inom ett stort antal områden. Avtalet omfattar Europeiska unionens standardklausuler om de mänskliga rättigheterna, Internationella brottmålsdomstolen, massförstörelsevapen, handeldvapen, lätta vapen och terrorismbekämpning. Ramavtalet syftar till att stärka bilateralt, regionalt och internationellt samarbete genom att främja utveckling, handel, investeringar, rättvisa, frihet och säkerhet. Det inkluderar även samarbetsområden såsom råvaror, näringspolitik, miljö, turism, migration samt kampen mot korruption och organiserad brottslighet.

Utvecklingen i Mongoliet

Mongoliet utmärker sig i regionen som en relativt välfungerande demokrati med högt valdeltagande och en aktiv samhällsdebatt. Demokratiseringsprocessen och anpassningen till marknadsekonomi har varit utdragen; trots detta visar Mongoliet fortsatt reformvilja. Landet har ratificerat ett antal FN-konventioner om mänskliga rättigheter, vilket är i linje med Mongoliets uttalade ambition att anpassa den inhemska lagstiftningen till internationella normer.

Perioden från 1990-talet fram till i dag har präglats av inrikespolitisk maktkamp mellan partierna där valsysteemets utformning, folkligt missnöje mot utbredd korruption och ekonomisk misshushållning bland makthavarna varit några av de frågor som stått i fokus såväl i den allmänna debatten som i valrörelser. I 2013 års presidentval blev kandidaten Elbegdorj från regeringskoalitionen omvald. Korruptionsbekämpning och satsningar på att locka fler utländska investeringar till landet stod då högst upp på presidentens dagordning för regeringsarbetet.

Mongoliets utrikespolitik domineras av relationerna med grannländerna Ryssland och Kina, vilka kan betraktas som goda. Avskrivningen av den statsskuld Mongoliet hade till f.d. Sovjetunionen anses ha varit en betydelsefull faktor för relationen till Ryssland. Kina har gjort stora investeringar i Mongoliets gruvindustri. Ryssland är Mongoliets tredje största importland, medan Kina är landets största exportmarknad och därtill näst största importland. För att balansera relationen till Ryssland och Kina eftersträvar Mongoliet att stärka relationerna med EU, USA, Japan och Sydkorea. Mongoliet hade ordförandeskapet i Community of Democracies under 2013. Förhållandet till EU och dess medlemsstater har traditionellt grundats på utvecklingsamarbete, men Mongoliet har under senare år i allt högre utsträckning blivit en viktig handelspartner, inte minst på grund av den snabbt växande gruvnäringen. Mongoliet har även ett gott förhållande till USA, vilket återspeglas i bl.a. militärt samarbete. Japan är den största enskilda biståndsgivaren till Mongoliet och är även en viktig handelspartner.

Mongoliet är ett utvecklingsland, där en tredjedel av befolkningen lever under fattigdomsgränsen. Trots en god årlig ekonomisk tillväxt på 6 procent under senare år, lever fortfarande en stor del av befolkningen i fattigdom, och växande sociala klyftor skapar spänningar i samhället. Ekonomin väntas även framöver uppvisa en god tillväxt. Tillväxten drivs av en växande export, främst från gruvindustrin, men även från boskapsnäringen. Ett problem är dock hög inflation.

Mongoliet har mycket stora naturfyndigheter av bl.a. koppar, kol, guld samt sällsynta jordartsmetaller som är av stor vikt för flera högteknologiska industrier. Mongoliets till stor del agrara ekonomi är särskilt känslig för miljöförstöring. Mongoliets viktigaste exportprodukter är mineraler och textilier, framför allt kashmir. Landets regering fokuserar på att attrahera utländska direktinvesteringar i allmänhet och i gruvindustrin i synnerhet.

Det finns en uttalad ambition att gå från en ekonomi som är baserad på råvaruexport till att istället satsa på inhemsk förädling. En annan central komponent i den ekonomiska politiken är utbyggnaden av infrastruktur.

EU och Mongoliet

EU och Mongoliet upprättade formella förbindelser 1991. Ett första handels- och samarbetsavtal ingicks 1993. Sommaren 2006 etablerade Europeiska kommissionen ett tekniskt kontor i Ulan Bator. Kommissionens förbindelser med Mongoliet har utmärkts av utvecklingssamarbete, bl.a. genom att Mongoliet mellan 1994 och 2001 tilldelades resurser genom TACISprogrammet (programmet för länderna som ingick i det forna Sovjetunionen samt Mongoliet). Sedan 2002 har Mongoliet kvalificerat sig för stöd från EU genom Programmet för Asien och Latinamerika, som ersattes 2007 av Development Cooperation Mechanism. EU lanserade 2010 ett storskaligt projekt för utveckling av landets små och medelstora företag.

EU:s utvecklingssamarbete med Mongoliet fokuserade under 2011–2013 på yrkesutbildning och kapacitetsbyggande insatser inom centrala och regionala myndigheter. EU bidrog med finansiering till en rad utvecklingsprojekt vilka drivs av internationella organisationer i Mongoliet, bl.a. Röda Korset. EU är Mongoliets tredje största handelspartner.

Sverige och Mongoliet

År 1964 upprättades diplomatiska förbindelser mellan Sverige och Mongoliet. Sveriges ambassadör i Peking är sidoackrediterad till Mongoliet. I juni 2005 inrättades ett svenskt honorärkonsulat i Ulaanbaatar. Mongoliet etablerade en ambassad i Stockholm 2009 och har sedan många år haft ett honorärkonsulat i Göteborg. Mongoliets premiärminister Enkhbayar besökte Sverige 2003 och president Elbegdorj besökte Sverige 2012. Statsminister Persson besökte Mongoliet 2004 och utrikesminister Bildt besökte landet 2013.

Sveriges förbindelser med Mongoliet har sedan landets demokratiska omvandling 1990 varit goda och präglades under de första 20 åren främst av utvecklingssamarbete. Utvecklingssamarbetet med Mongoliet påbörjades 1991 och inriktades främst på stöd till den politiska och ekonomiska reformprocessen, demokratisk utveckling, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Utvecklingssamarbetet fasades ut under 2010, till följd av den landfokuseringsprocess för bistånd som regeringen inledde 2007.

Det finns ett växande intresse för Mongoliet inom svenskt näringsliv. De stora internationella gruvföretagen blir allt viktigare kunder för den svenska näringen. Därutöver finns ett antal svenska industriföretag som är aktiva på marknaden.

Handelsutbytet mellan Sverige och Mongoliet har varit relativt konstant under senare år. Sveriges export till Mongoliet uppgår till ca 1,2 miljarder kronor årligen. Exporten består huvudsakligen av maskiner och verkstads-

produkter. Importen från Mongoliet uppgår till ca 1,3 miljarder kronor per år och utgörs i första hand av elektroniska komponenter, kontorsmaskiner, skor och sportartiklar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner ramavtalet om ett partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan. I propositionen redogör regeringen bl.a. för utvecklingen i Mongoliet, Sveriges kontakter med landet, ramavtalets innehåll och skälen för regeringens förslag.

Avtalet i svensk lydelse finns som bilaga till propositionen.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att ramavtalet innehåller bestämmelser om en omfattande dialog och om grundvalar för relationerna såsom de allmänna folkrättsliga principerna, mänskliga rättigheter, nedrustning och icke-spridning, terrorismbekämpning och bygger på de mål som EU har fastställt i de grundläggande fördragen. Utskottet konstaterar vidare att dessa mål är grundläggande för alla relationer som EU och dess medlemsstater har med länder i andra regioner och ligger till grund för alla de förhandlingar som EU och dess medlemsstater för med tredje länder. Utskottet välkomnar att parterna har enats om att bestämmelserna i dessa delar utgör en väsentlig del av avtalet.

Utskottet delar regeringens bedömning att ramavtalet kommer att underlätta samarbetet och utbytet mellan Sverige och Mongoliet, såväl bilateralt som i olika sammanhang inom EU:s ramverk.

Utskottet delar regeringens bedömning att ramavtalet med Mongoliet bör anses vara av större vikt och att det därför enligt 10 kap. 3 § regeringsformen bör godkännas av riksdagen.

Med vad som anförts ovan tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:163 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan:

Riksdagen godkänner regeringens förslag till ramavtalet om ett partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet å andra sidan.